

Dubl. Bibl. Ak. Um. - * 15 9

KAZANIE

W Niedzielę XVIII. po Świątkach, to jest: dnia 1.
Miesiąca Października. Roku 1805.

13

Na otwarciu **Gymnazium Wołyń-
skiego.**

Biblioteka
Akademii Umiejętności
w Krzemieniu

PRZEZ

JASNIE WIELMOŻNEGO J. X. JANA KANTEGO

BOZYDAR

PODHORODENSKIEGO

OBRANEGO BISKUPA POLI MONSKIEGO, PROBOSZCZA KATEDRAL-
NEGO i OFFICJAŁA GENERALNEGO ŁUCKIEGO, ORDERU S.
STANISŁAWA KAWALERA.

W KRZEMIENCU

M I A N E.

Biblioteka
Gymnazjum
w Krzemieniu

DUBLIN ACADEMY

1856

421229 B

2. Spec.

ANULOWANO
P.S.P.
Kielce

A 2179

„ Tunc ait Paralytico: surge, tolle lectum tuum et vade in Domum tuam... Videntes autem turbae glorificaverunt DEUM, qui dedit potestatem talem hominibus. Math. IX. „

W Cudownym nłeczeniu od Chrystusa Paralytyka, którego nam wystawia dzisiejsza Ewangelia, i w oddaniu chwały BOGU przez wszystkich gmin, który był świadkiem cudu tego, znajduję ia, Panowie moi, Obraz całej Uroczystości, dla której do tćy Świątynicy zgromadzeni jesteśmy. Cięższą jest od paraliżu uderzającego ciało niemocą, duszy ciemność na rozumie, w której się człowiek rodzi, która w nim wzrasta, która wszystkie władze duszy jego martwemi i nieużytecznemi czyni, która nakoniec iak skutkiem tak początkiem jest grzechu.

Nieskończenie łitościwa Opatrzność Boska, skłoniła najlepsze serce Najmłodszejszego Monarchy, prawdziwie Wielkiego ALEXANDRA Naszego, który wielkość swoją nie na niszczeniu i pustoszeniu Ziemi, iak niegdyś tegoż imienia sławny w dziejach świata Wojownik, ale na dobroczynnem uszczęśliwianiu poddanych sobie Narodów, zakłada; że najwspanialszą i wcale Oycowską troskliwość swoją obrócić raczył, aby światło Nauk ożywiające człowieka, wszędzie swoje rozszerzało promienie, gdzie tylko berło Jego zasięga; że w szczególności przez nieporównaną dobroć swoją na dziś otwierające się tutejsze Gimnazjum, aby dla całego Wołyńskiego Wydziału było obszerniejszych umiejętności siedliskiem, cechę Najwyższego utwierdzenia swego położył; że utrzymywanie i pomnażanie oświecenia poruczył, temu Najszanowniejszemu Kuratorowi, (a) w którego Domu mądrość i

A

cno-

(a) J. O. Xięże Adam Czartoryski.

---

enota starodawnym są dziedzictwem; że najłaskawszą oddał sprawiedliwość temu rzadkiemu prawdziwie Mężowi, który obdarzony przymiotami Duszy, iakie najsławniejszych ledwie kiedy zdobyli Ludzi, z niespracowaną poświęca się gorliwością, aby wchodząc w najłaskawsze zamiary Monarsze dla dobra wspól-Obywatelów swoich, Edukacją Kraiową do iak najsławniejszego wyniósł stopnia. (b)

Niepowinnoż być jedną myślą nas wszystkich, abyśmy stawiając się tu przed obecnością BOGA w Świątnicy IEGO, tak dobroliwemu rządzeniu Boskiemu hołd uroczystego podziękowania oddali; abyśmy tę wielką, którą przez N a y w y ż s z e g o Władzy Boskię na ziemi Z a s t ę p c ę odbieramy łaskę, w duchu Religii senić, i z nię korzystać, szczęśliwemi zostali? „ Videntes autem „ turbæ glorificaverunt DEUM, qui dedit talem potestatem hominibus „

Bo nie rozumiemy P a n o w i e m o i. żeby Edukacja młodzieży dziś otwierająca się w tutejszém Gimnazjum, rzeczą wcale świecką i od Religii oddzielną była. Iako Edukacja z oświecenia rozumu i wlewania enoty w młode serca składa się, tak obydwie te części poświęca Religia.

Religia Naukami dla oświecenia rozumu kierować powinna; Religia sama tylko enotę w sercach młodzieży gruntownie zaszczerpić może. Rozum bez Religii tysiącnym podlega błędóm, serce bez Religii na najokropniczą jest wystawione zepsutość. Pozwólcieź, P a n o w i e m o i, aby te dwie proste uwagi były całą rzeczą zastanowienia się naszego, którym jeżeli odpowiadać niebędzie kształtna wymowa, przebaczyć raczycie przyzwyczajonemu oddawna przekładać w duchu prostoty prawdy wieczne, i inż nie w porzą będącemu zdchywać się na kwiaty wymowy. Proszę atoli gorąco BOGA, aby to wszystko, co mówić będę, zbawiennem i pożytecznem było. Wzywam twego Błogosławieństwa IW. Pastora r z n a, który owieczek twoich najpiérwszym Nauczycielem iestę,

któ-

(b) J. W. Tadeusz Czacki, Tajny Konsyliarza.

który iak w dawnym Rządzie dawałeś dowód gorliwego przywią-
zania twoiego do Nauk, kiedyś z Przełożonemi nad Edukacją Pu-
bliczną dzielił prace twoie, tak teraz za iedną z nacyelniejszych
części Paster ski e y troskliwości poczytujesz u siebie, aby i Du-
chowienstwo Diecezji Twojej było światłe, i Lud nayistotni e y
potrzebnemi sobie Naukami oświecany zostawał. Wzwiymy oraz
wstawienia się za nami MARYI Anielski e m ią czcząc pozdrowieniem.
Z d r o w a ś MARYA.

CZĘŚC PIERWSZA.

Niewątpię, Panowie moi, że wszyscy o potrzebie Edu-
kacyi dla Młodzieży zupełnie przekonani jesteście. Człowiek czy-
li uważany będzie względem siebie samego, nie nieszczęśliwszego
nad niego, jeżeli ślepym jest, jeżeli nie zna obowiązków powoła-
nia swojego, jeżeli nie umie zaradzić potrzebom życia własnego, jeżeli
nie jest zdolnym rozeznawać, między prawdą i fałszem, między
złem i dobrem, prawdziwem albo pozornem. Czyli znowu uwa-
żemy człowieka względem Towarzystwa, którego jest członkiem,
albo Kraju, którego jest Obywatelem; Towarzystwo i Kraj mają
prawo koniecznie wyciągać po nim, aby dla nich stawał się
użytecznym, aby był zdatnym do noszenia Urzędów, które mu
powierzone zostaną, a bez których dobro powszechnie utrzymać się
nie może. Co wszystko niemoże być tylko przez Edukacją na-
bytém. I ztąd to jest że wszystkie rządy, które wyszły z cie-
mnego grubiaństwa, chciały mieć ustanowione miejsca pod imie-
niem iuż Akademii, iuż Kolegiów, iuż Gymnaziów, gdzieby
Młodzież znajdowała kształcenie siebie i usposabianie, do służe-
nia powszechnemu dobru. Ztąd jest, że na łono Kościoła
przyjęte zostały różne Duchowne Zgromadzenia, i do wielu wpro-
wadzone Krajów, gdzie nayobszérni e yszymi Przywilejami są na-
dane, których ustanowienia nacyelni e yszym jest zamiarem, aby
młodzież w sztukach wyzwolonych, i we wszelkich wiadomościach
do powszechnego uszczęśliwienia stosownych przez nie wcześni e
ćwiczona była.

Pier.

Pierwszą wprawdzie Edukacją Młodzież obierać powinna w domu Rodziców swoich, którzy odebrawszy potomstwo od BOGA, jako drogi skład powierzony czułości swojej, mają obowiązek dokładania najsilniejszej około niego troskliwości, jako ścisły z tego przed sędzią BOGIEM oddać winni będą rachunek: „ Ipsi pervigilant tanquam rationem reddituri „ (c) Ale uleganie częstokroć Rodziców, posunięte aż do zaślepienia, że tak powiem, przywiązania ku dzieciom; zgorzienia nieraz wynikające od domowników, odzywianie się maxym przeciwnych Religii i enocie, Nauczyciele domowi, którzy więcej Rodzicom przez podchlebstwo podobać się i własny kierować interes, aniżeli początkami dobrych nauk i obyczajów, powierzone pieczy swojej młode dusze napawać usiłują; o! iak okropne sprawią skutki, tak, że powtarzać potrzeba, co niegdyś w czasie swoim mówił sławny Erazm: „ Scholæ aut publicæ, aut nullæ „ (d) Wszakże nieciągnie za sobą tych niebezpieczeństw Edukacja Publiczna, w której bezstronnych i równo wszystkim uczniom udzielających się Nauczycielów, aby zdrową dawali Naukę, i uczniów, aby pożytkowali z takich nauk, Religia kiernie.

Religia najprzód gdy władac będzie wyborem Nauczycielów, będą oni tak biegli w Naukach i w sposobie ich przekładania, że o zdatości ich żadna niepozostanie wątpliwość; niebędą do urzędu Nauczycielów posuwani Ci, którzy iako pisał S. L. e o do Biskupów Afrykańskich, samą tylko nowością zdań rozum, świegotliwością język, a zuchwałością i przewrotnością serce mają pomazane. Niebędą Nauczyciele tacy, iakich z żalem opisał wspomniany odemnie Erazm, co wzięwszy pod Panowanie swoje młodzież, wywierają srogość nie na zwierzęta, ale na ten wiek, który łagodnością bydz prowadzony powinien: „ ferociunt non „ in belluas, sed in eam statem, quam lenitate oportet severi „ (e). W Szkole tych Nauczycielów niesłychać tylko chłosty i wrzaski, tak, że młodzież taką surowością zrażona, nabiera nienawiści ku nau-

(c) Hebr. 13. 17. (d) Tractat de Grammat. &c. (e) Idem hoc cit

naukóm, a ta nienawiść i na dalsze ięć rozciąga się życie. „su-
„munt odium erga studia, quorum horror ad maturiorem sese pro-
tendit etatem, „ (e)

Religią kierowani Nauczyciele wystawiać sobie będą za wzór
samego IEZUSA Chrystusa, który podług Proroków jest Nau-
czycielem sprawiedliwości: „dedit vobis Doctorem iustitiæ. „ (f)
który jest światłem do oświecania wszystkich Narodów: „lumen
„ad revelationem gentium: „ (g) A tak ciż Nauczyciele urzędu
nauczania niebędą mieli za poniżający siebie, obcowanie z dziećmi
niebędzie dla nich przykrém i nieznośném, wiedząc z iak wielką
łaskawością pozwalał do siebie przystępu maluczkim Chrystus:
„sinite parvulos venire ad me. „ (h) A ztąd naysilniejszý
dokładać nieprzesaną pracy, aby się sami napełnili gruntownie
tém, co mają ucznióm swoim przekładać, podług upomnienia Pa-
wła Apostoła; „attende lectioni doctrinæ, et insta in illis.
(i) Będą się Ci Nauczyciele chronić wszelkię niewstrzemięźliwo-
ści, i cały umysł swój poświęcą mądrości, aby widzieli, co jest
użyteczném dla synów ludzkich, idąc za przykładem Mędrca,
który mówi o sobie: „Cogitavi in corde meo abstrahere a vino
„carnem meam, ut animum meum converterem ad Sapientiam, do-
„nec viderem, quid esset utile filiis hominum. „ (k)

Religia okazywać będzie Nauczycielóm granice rozumu ludz-
kiego, który dociekanióm istoty i własności rzeczy stworzonych ża-
dnę pracy oszczędzać niepowinien, ale skoro tylko przez pozna-
wanie rzeczy widzialnych według Apostoła (i) dojdzie do
niewidzialnego i nieskończenie ogromnego BOGA, stanie na tém,
i pogrążając się w nieczemności swojej, wołać tylko będzie z A po-
stolem: „O altitudo divitiarum Sapientiæ et scientiæ DEI „
(l) i ztąd miarę brać będą, wzdrygania się tych dzieł i pism,
w których zuchwała bezbożność usiłnie z gruntu obalić świętą Re-
ligią, która w oczach ich żadną inną mieć niemoże winy,
tylko

(e) Idem ibid. (f) Joel 2. 23. (g) Luc 2. 32. (h) Marci 10. 14. (i) 1. Tim
4. (k) Eccle. 2. 3. (l) Rom. 1. 20. (1) Rom. 11. 33.

---

tylko że wysokię po człowieku wyciąga cnoty, i wszystkie iak-
kolwiek nierządy potępia. Będą zatem Nauczyciele mieć za cel
nauk swoich samą czystą prawdę, bez której i sąd wszelki prze-
wrócony zostaje, i sprawiedliwość oddaloną byź musi. iako mówi
I z a i j a s z Prorok „ Conversum est retrorsum iudicium, et justi-
tia longè stetit, quia facta est veritas in oblivionem. „ (m)

Ieżeli Nauczyciele używać będą Ksiąg Autorów Pogańskich,
zachowaią te prawidła, które przepisuje w téy okoliczności Wiel-
ki Nauczyciel Kościoła Augustyn: że w dziełach Pogań-
skich maia szukać wymowy a nie prawdy; iako w Księgach
świątych, prawda, a nie wymowa zastanawiać ich powinna; bę-
dą oni postępować z temi Pogańskimi dziełami, iako Izraelici,
którzy naczyńia złote i srebrne wyniesione z Egiptu, obrócili na u-
żywania podobaiące się BOGU. Pełni Religii Nauczyciele wszyt-
kie prace swoje słodzić będą wielką nadzieią, téy nieśmiertelney
nagrody, którą im zaręcza BOG słowem swoim: „ qui erudit
„ multos, (fulgebunt) sicut stellæ in perpetuas æternitates. „ (n)

Z tak dobranych Nauczycielów, wątpić nie można, że spły-
nie Duch Religii na uczniów, aby korzyć tali z dawanych sobie
Nauk. Religia zastanawiać będzie młodzież, że ten wiek ich,
w którym żywć, poiętność, i przenikający dowcip, im towa-
rzyszą, pozwolony im iest od BOGA, aby się napełniali temi
wiadomościami, które w dalszym wieku szczęśliwymi ich uczynią;
bo młody człowiek, téy drogi którą iest prowadzony, w pierwiast-
kach wieku swojego, i postarzawszy się nieodstąpi: „ adolescens
„ juxta viam suam etiam cum senuerit, non recedet ab ea. „ (o)
Ze młodzież w tak sposobnym do oświecenia się wieku, ieżeli
ten drogi czas na próżnowaniu, na rozrywkach, i płochych czę-
stokroć zabawach przepędzać będzie, nietylko dni gorzkie na sta-
rość przygotuje dla siebie, ale też zdaremniając już koszt i chęci Ro-
dziców swoich, już publiczny Edukacji nakład, ciężkię niespra-
wiedliwości winniemi się staną, i podobnemi będą temu marnotraw-

nemw

(m) Isai 59. 14. & 15. (n) Dan. 12. 3. (o) Prov. 22. 6.

nemu synowi, który rozproszył dane sobie od Ojca Dobra, żyjąc rozwiązać: „dissipavit substantiam vivendo luxuriose „ (p); Ze ciemności rozumu, które są owocem grzechu, rozspadzone byćż niemogą, tylko przez wielkie prace, na które wszyscy ludzie są skazani, aby w pocie czoła próżowali chleba: „in sudore vultus tui tui vesceris pane „ (q)

Religia przekładać będzie młodzieży, aby nie bardziej nie-
 lękali się, iak tego wszystkiego, co tylko niewinność ich na utra-
 tę przyprowadzić może: „qua i a facie colubri fuge peccata „
 (r) Aby niezakładali sobie w napawaniu się naukami innego koń-
 ca, tylko ż by umieli podobać się BOGU, i dla bliźnich swoich
 sławać się użytecznemi; iżby z Edukacji wziętę nie tylko wyzli
 dobrymi Obywatelami, ale też najbardziej gruntownemi Chrześcia-
 nami; a ztąd z iak wielką gorącością wzywać mają pomocy Bo-
 skiey słowy Proroka: „Da mihi intellectum, ut sciam testi-
 monia tua. (s) illumina tenebras meas „ (t) bo iako upomina
 Duch S. jeżeli wzywać będziesz mądrości znajdziesz ją od BO-
 GA: „si sapientiam invocaveris, scientiam DEI invenies „ (u).
 Religia uczącym się będzie wystawiać za najpierwszy cel pozna-
 nie BOGA, i powinności należących BOGU od człowieka, i na
 iakim dopięro wiadomości gruncie, wznosić będą inne wszelkie
 nauki; bo pierwzym jest obowiązkiem szukać królestwa Bożego
 i sprawiedliwości Jego, a reszta dodana będzie: „quartum pri-
 mum Regnum DEI et iustitiam eius, et haec omnia adjicientur vo-
 bis: „ (w); Bo na coż by się przydało, gdybyśmy najobszer-
 nieysze posiadali nauki, któreby doczesnym nas tylko okrywały
 blaskiem, i przemijające nam jedna'y szczęście, gdybyśmy się wy-
 stawili o utratę szczęścia wiecznego?

O! iak wielkie korzyści z takiey Edukacji kierowaney od
 Religii na krzy cały wynęją, kiedy z niej wychodząć będą
 ludzie światli, ludzie pracowici, do sprawowania wszystkich urzę-
 dów

B

dow

(p) Luc. 15. 15. (q) Gen. 3. 19. (r) Eccl. 21. 8. (s) Psal. 118. v. 125.
 (t) Psal. 17. 29. (u) Prov. 2. 3. (w) Luc. 12. 31.

---

dów doskonale zdadni, zdolni do dawania nayzbawienniczych rad we wszelkich przypadkach, a naywięcey posiadający cnotę, która sama tylko Religia w młodych sercach gruntownie zaszczerpić może, i to będzie drugą naszą uwagą.

CZĘŚC DRUGA.

CHociaż serce człowieka iść by zawsze powinno za światłem rozumu i skłaniać się do czynienia lub chronienia się tego, co dobrém albo złém wystawia mu rozum; przeciwny atoli temu porządkowi widok wystawia nam ustawiczne doświadczenie, i powszechniey wydarza się, że iakokółwiek rozum nayobszerniejszeni będzie objaśniony światłami, serce iednak opierające się tym światłom w nayokropniejszém zepsutości pogrążone zostaje. Sama tylko Religia tęg między rozumem i sercem walki i niezgodności okazuje nam przyczynę. Przez grzech pierwszego człowieka równie rozum iak serce w oczach Boskich winnemi stały się, obydwie więc te władze sprawiedliwą karą bydy uderzone musiały. Rozum uderzony jest ślepotą, serce zostawione własnej zepsutości. Daremniey rozum wszystkie uwięzności posiadał, próżnoby młodzieź w naukach naydoskonalsze czyniła postęпки dla powrócenia serca do porządku, z którego wypadło; dla włania w nie cnoty potężniejszėj mocy potrzeba, aniżeli ta, którą rozum chępić się może. Wszelka mądrość ludzka nadto słabą jest, na skłonienie serca do zakochania się w cnotie, i dopełnienia tęg prawideł. Naywięcey ona dokazać może, że powierzechnie tylko i w oczach ludzkich człowieka uczyniłaby cnotliwym, ale wewnątrznie i posród duszy swojėj byłby ón zawsze zbrodniem, tęg większym, im bardziej nierządną chncią próżney chwały pomnażałby swoje występki. Sama zatém Religia i przez swoje pobudki, i przez ofiarowane od siebie pomocy, cnotę gruntownie zaszczerpić może. Sam Tworca Naywyższy poznawał słabość serca ludzkiego; Sam więc mógł wynalść skuteczne do ulęczenia go środki, i tym środkiem dzielnym jest przyniesiona od Zbawiciela BOGA na ziemię Religia.

Mło-

Młody człowiek skoro tylko zaczyna poznawać rzeczy, zaraz obarczony zostaje od zostawionych w sobie po grzechu namiętności, które coraz gwałtowniej całą swoją przeciwko niemu wywierają burzliwość, i w przepaściach zbrodni usiłują go pogrążyć. W tym smutnym stanie, gdy sam rozum utrzymać i zasłonić go od tych ciosów zepłotości nie jest zdolny; Religia wystawiona mu z zupełnym przekonaniem o niemiylności prawd wiecznych, okazuje mu BOGA nieskończenie wielkiego, któremu przeto uszanowanie, i posłuszeństwo świętym Prawom i Przykazaniom Jego należy. Wystawia Religia BOGA, ogromną przyłomnością swoją wszystkie napełniającego miejsca, a przeto nikt się przed nim obłudą zasłonić, lub w tajemnym iakiem schronieniu ukryć się niepotrafi; BOGA nieskończenie Świętego, który z Istoty swojej wszelkiego nierządu w człowieku stworzonym na obraz i podobieństwo swoje cierpieć niemoże; BOGA niekończenie dobrego, a przeto godnego, abyśmy Go przekładali nadewszystko; BOGA odkupiciela, który dla zatamowania biegu grzechów, uniżył się aż do stania się podobnym nam człowiekiem, i poświęcenia siebie samego na wyrównywiącą obrażonemu Majestatowi Boskiemu ofiarę; BOGA mściciela, który przestępcóm Praw swoich zgotował kary odpowiadające niekończonéj sprawiedliwości swojej; BOGA oddawcę nieśmiertelnej nagrody, którą zarzączył nieporuszenie trwającym w enocie i wierności ku sobie.

O! i jak to potężne są pobudki do uzaszenia wszelkiego namiętności zapału! cóż podobnego poddać może mądrość ludzka, która albo miłością własną, albo próżnym przemiiłającej sławy odgłosem, albo osobistym interesem, rządzić usiłuje człowieka?

Religia nadto tak skazitelnemu człowiekowi dzielne podaje pomocy, aby się zepsutym skłonnościom swoim zwyciężyć, i od słabości w enocie odprowadzić nie dał. W téj to Religii źródłach czerpać będzie Młodzież całą siłę dodania odporu temu wszystkiemu, co tylko do niecnoty prowadzić ją może. W wierném dopełnianiu powinności przepisanych od Religii, młode dusze znajdować będą utwierdzenie siebie w dobrym. Codziennym modlitw BOGU poświę-

---

święcącym hołdem odnosić nieprzestanie Młodzież coraz nowo postąpiła, do coraz doskonalszego postępowania w pokorze, skromności, cichoci, wstrzemięźliwości, i w innych Chrześcijańskich cnotach. Łącząc się codziennie z Najsłodszą ofiarą, w której sam Zbawiciel BÓG na Ołtarzu poświęcać się raczy, nie odnowionego dla siebie mieć niebędą, o cotyłko do Ojca Niebieskich światłości kolatać zechcą. Słuchając słowa Bożego nie tylko objaśnieni zostaną o Tajemnicach Religii, i o wszystkich prawdach wiecznych, ale też nauczą się tej prawdziwej pobożności, która na pełnieniu doskonałym obowiązków stanu i powołania swego zależy, która przeto według Nauki Apostoła do wszystkiego jest użyteczną: „pietas ad omnia utilis.” (x) Uczęszczać do Sakramentów Sł. co raz bardz éy w czystości i niewinności utwierdzać się będzie, i przeciwko wszelkiemu występкови uzbrajaną zostanie, i dojść może do téy do konałości, którą wystawia Ewangelia, i przez którą BÓG samemu podobnymi staniemy się.

Waszego urzędu najznakomtszy będzie częścią, godni Nauczyciele, i wystawiać Ucznióm waszym, te wielkie pobudki Religii, i zachęcać ich do szukania w Religii tych wielkich pomocy, nie tylko słowem i nauczaniem, ale naybardziej Waszym przykładem. Poznajecie dostatecznie, iak przykład skutecznie do serc młodych mówi; bo czegoż nie przeymie Młodzież z przypatrywania się Nauczycielóm swoim, których każde słowo, każdy postępek, każdy sposób, b. d.ż. w Kościele, b. d.ż. w Szkole, bądź w posiedzeniu iakiém, sprawowania się, bierze sobie za nieodstępne do naśladowania prawidło; i prawdzi się zawsze na Uczniach względem Nauczycielów, to, co Prorok mówi: „Cum Sancto Sanctus eris, cum per- „verso perverteris.” (y)

O iaka to pogłębia! iaka chwala Wasza będzie. Szanowni Nauczyciele, kiedy wydawać będziecie Uczniów pod kierującą ręką Waszą Religiją, i doskonale oświeconych, i gruntownie cnotliwych. Iak wiele wdzięczności winne wam zostaną Domy i Familie, gdy z pod

(x) 1. Tim. 4. 8. (y) Psal. 17. 27.

z pod rąk Waszych odbierać będą krwi swojej potomków, w których nabyte światła nauk niebędą załumiać powinności ich ku BOGU, kiedy pewni o zachowaney w nienaruszonéy całości w nich Religii, wątpić niebędą o ich cnocie. Do iak wysokiego szacunku, do Was ieszcze mówię dobrani Nauczyciele, w całym kraju zjeżdżacie sobie prawo, gdy z Waszey Ednkacji kray mieć będzie Obywatelów, godnych zaufania swojego, od których nie będzie miał przyczyny lękać się zdrad, podstępów, niesprawiedliwości, przekupstwa, i innych złośliwych skutków, których bezbożność, i wycucie się z Religii powszechnym jest początkiem. Wszak do utrzymania i pomnażania ducha Religii w uczniach Waszych, macie podane sobie naydokładniejsze przepisy od tego wielkiego Przewodnika Waszego, którego troskliwości o tę nayważniejszą część Edukacji sam świadkiem iestem.

Taka Edukacja, w której Religia Naukami kierować, i Cnotę w sercach Młodzieży zaszczeplić nieprzestanie, naydoskonaley odpowiadać będzie nayłaskawszym zamiarom Wielkiego Monarchy naszego, który tak wiele naywspanialszych dowodów dawać raczy, potężney opieki swojej dla Religii, i dla iey Ministrów; który wierności i przywiązania do siebie poddanych swoich nie zakłada, tylko na obowiązkach poświęconych rękoumią Religii; który przepisane dla utrzymania świątobliwie we wszystkich Szkołach Religii prawidła, naydobrośliwiey potwierdził; dla którego tak niewysławionéy dobroci pełnego Pana, Religia wkłada na nas nietylko czucie naywierniejszey wdzięczności, ale też wznoszenia naygorętszych modlitw do BOGA, aby drogie dni Jego do niezamierzonego przedłużyć wieku, i tyle nayobfitszych łask nieprzestawał Mu używać, ile kosztujemy uszczęśliwienia pod słodkim Jego Berłem. Niechay Go uwielbia cała potomność, na którą zaprowadzone od Niego światła Nauk spływać będą. Niechay w całym ciągu naydłuższym Panowania nasz ALEXANDER i w nieśmiertelności Wielkim będzie. Takie są wszystkiego Obywatelstwa dla naylepszego Monarchy swego życzenia i chęci, które do nayzupełniejszego ukontentowania wszystkich poddanych Mu Narodów niechay dobroć Boska spełnia. Amen.

Biblioteka UJK Kielce

UJK

0447820